

readiness. A systematic approach to the analysis of this readiness is proposed, which includes the relationship of the following components: motivational, cognitive, operational-activity, emotional-volitional, personal and social-communicative components.

According to the results of the analysis of scientific-methodological and special literature, we focused on the importance of integrating physical and special physical training with other disciplines that ensure the professional development of representatives of the studied category. In addition, the article outlines the main tasks of special physical training aimed at developing physical, psychophysical and professionally significant qualities, as well as ensuring stress resistance and functional readiness of future signal officers to perform assigned tasks.

The analysis of the interpretation of the concepts: "readiness of the individual for professional activity" and "readiness of future officers to perform tasks as assigned" allowed to form the definition – "readiness of future signal officers to perform tasks as assigned". The results of the study can be used to improve the programs of physical and special physical training of future officers (the specified military-accounting specialty) in higher military educational institutions of the security and defense sector of Ukraine. Prospects for further research in this direction include the determination of approaches, principles, forms, methods and means (technical means of training), which are expedient to apply during practical classes on special physical training in the vocational education system, to form the readiness of future signal officers to perform tasks as assigned" (taking into account the existing combat experience).

Key words: military education, military-professional activity, means, future officers, educational process, pedagogy, special physical training, essence, structure, physical training.

Дата надходження статті: 14.05.2025 р.

Прийнято до публікації: 02.06.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Терентьева Н. О.

УДК 378.147:004.9

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi59.659>

Клепар М. В.*,

orcid.org/0000-0003-1671-3710

Чінчой О. О.*,

orcid.org/0000-0002-2572-1416

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті проаналізовано проблеми та перспективи впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти України.

Установлено, що інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є ключовим чинником трансформації вищої освіти, сприяючи модернізації навчального процесу, забезпеченню відкритого доступу до знань і вдосконаленню адміністративного управління закладами вищої освіти (ЗВО). У сучасних умовах цифровізації освіти ІКТ стають невід'ємною складовою навчального середовища, впливаючи як на методологічні підходи до викладання, так і на способи засвоєння знань студентами.

Стаття зосереджує увагу на аналізі сучасних тенденцій використання ІКТ у сфері вищої освіти України. Зокрема, розглядається роль дистанційного навчання, що набуло особливої актуальності у зв'язку з глобальними викликами, як-от пандемія COVID-19 та війна в Україні. Проаналізовано функціональні можливості цифрових освітніх платформ, хмарних технологій і систем автоматизованого управління навчальним процесом, які дозволяють оптимізувати

*© Клепар М. В.

*© Чінчой О. О.

взаємодію між викладачами та студентами, підвищувати ефективність організації навчання та забезпечувати зручний доступ до освітніх матеріалів.

Окрему увагу приділено впливу цифровізації на педагогічні стратегії, що передбачають активне використання інтерактивних технологій, гейміфікації, віртуальної та доповненої реальності, які сприяють розвитку критичного мислення, творчих здібностей і практичних навичок студентів. Також висвітлено питання розвитку цифрових компетенцій як студентів, так і викладачів, оскільки ефективне використання ІКТ потребує відповідної підготовки та адаптації традиційних методик навчання.

У статті розглядаються ключові проблеми, пов'язані з упровадженням ІКТ у вищій освіті: питання кібербезпеки, загрози персональним даним, цифрова нерівність серед студентів і викладачів, потреба постійного оновлення технічного оснащення та програмного забезпечення. Окреслено перспективи подальшого розвитку цифрового освітнього середовища в Україні, враховуючи світові тренди та можливості інтеграції інноваційних технологій у навчальний процес.

Результати дослідження можуть бути корисними для освітян, науковців, керівників ЗВО, а також для розробників освітніх технологій, які прагнуть удосконалювати систему вищої освіти та адаптувати її до нових умов цифрової епохи.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, вища освіта, заклад вищої освіти, цифровізація, дистанційне навчання, електронні ресурси, Україна.

Постановлення проблеми. Сучасний розвиток цифрових технологій докорінно трансформує всі сфери суспільного життя, зокрема освіту. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють ключову роль у модернізації освітнього процесу в закладах вищої освіти (ЗВО) України, сприяючи підвищенню якості навчання, доступності знань та ефективності управління навчальними закладами. Використання ІКТ забезпечує інтерактивність навчального процесу, персоналізацію освітніх траєкторій, гнучкість у виборі навчальних матеріалів та методик викладання [1]. У зв'язку з цим цифровізація освіти істотно змінює підходи до навчання, надаючи можливість здійснення дистанційного навчання, що стало особливо актуальним в умовах пандемій, збройних конфліктів та інших кризових ситуацій [2].

Аналіз досліджень. Аналіз психолого-педагогічних джерел свідчить про те, що в Україні приділяється значна увага дослідженню використання ІКТ в освіті. Зокрема, теоретичні та практичні аспекти цієї проблеми вивчали В. Биков, В. Бобрицька, О. Галицька, М. Лозицька, Л. Мельник, О. Зарічна, Ю. Колядич, О. Стойка [1; 3]. Питання ІКТ-орієнтованої освіти також висвітлювали Я. Гончаренко, В. Горбачук, О. Кравчина, М. Сабер, І. Сіваченко, І. Захей, Н. Малік, Н. Мунір, Л. Прокопів, В. Стинська [5; 6].

Водночас проблема впровадження ІКТ у закладах вищої освіти (ЗВО) України вимагає більш глибокого аналізу для забезпечення високої якості освітнього процесу у ЗВО, особливо в умовах нових викликів, що постали в Україні в умовах кризової ситуації.

Мета статті – проаналізувати проблеми та перспективи впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Сучасні технології дозволяють використовувати інтерактивні підручники, відеолекції, навчальні платформи та симуляційні модулі, що сприяє ефективнішому засвоєнню навчального матеріалу. Популярними освітніми платформами є Coursera, Udemy, Prometheus (для онлайн-курсів) та Google Classroom, Moodle, Edmodo (для організації навчального процесу) [2; 3].

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють важливу роль у трансформації системи вищої освіти, забезпечуючи інноваційні підходи до організації навчального процесу. Сучасні цифрові технології сприяють підвищенню ефективності освітньої діяльності, розширенню доступу до знань і вдосконаленню методик викладання. Нижче розглянуто основні аспекти застосування ІКТ у вищій освіті.

Використання мультимедійних засобів, онлайн-платформ, віртуальних лабораторій та інших цифрових інструментів сприяє активному залученню студентів до навчального інтерактивного процесу. Інтерактивні технології дозволяють здійснювати моделювання складних процесів, проводити експериментальні дослідження в цифровому середовищі та реалізовувати адаптивне навчання. Онлайн-курси, інтерактивні тести, симуляції та засоби віртуальної та доповненої реальності створюють сприятливі умови для практичного застосування теоретичних знань.

ІКТ відкривають можливості для персоналізації освіти, формування індивідуальних навчальних траєкторій. Завдяки цифровим платформам студенти можуть проходити курси у власному темпі, отримувати персоналізовані рекомендації щодо навчальних матеріалів і виконувати завдання, адаптовані до їхнього рівня знань. Використання штучного інтелекту й аналітичних систем дозволяє викладачам відстежувати індивідуальний прогрес студентів і коригувати освітній процес відповідно до їхніх потреб.

Завдяки розвитку електронних бібліотек, відкритих освітніх ресурсів та відеолекцій студенти отримують широкий доступ до навчальних матеріалів, тобто набувають гнучкості у виборі навчальних матеріалів і методик. Інтерактивні симуляції та адаптивні платформи дозволяють використовувати різноманітні підходи до викладання. Викладачі можуть комбінувати традиційні та цифрові методи навчання, створюючи ефективні стратегії подання матеріалу відповідно до особливостей дисципліни та навчальної групи.

Розвиток онлайн-освіти сприяє зростанню популярності дистанційного та змішаного навчання, що забезпечує можливість здобуття освіти незалежно від місця перебування студента. Це особливо важливо для осіб, які поєднують навчання з професійною діяльністю або мають обмеження у відвідуванні традиційних аудиторних занять. Використання відеоконференцій, хмарних технологій, навчальних платформ та інтерактивних вебінарів дозволяє організовувати ефективне навчання, зберігаючи при цьому якість освітнього процесу.

Сучасні цифрові системи оцінювання знань дозволяють автоматизувати процес перевірки завдань, тестів і контрольних робіт, що значно знижує навантаження на викладачів і підвищує об'єктивність оцінювання. Онлайн-платформи можуть автоматично аналізувати результати студентів, надаючи їм рекомендації щодо подальшого навчання. Системи штучного інтелекту здатні оцінювати складні письмові роботи, визначати прогалини у знаннях і пропонувати засоби їх усунення.

ІКТ сприяють формуванню у студентів ключових цифрових компетентностей, потрібних для успішної професійної діяльності в сучасному інформаційному суспільстві. Уміння використовувати аналітичні інструменти, працювати з базами даних, застосовувати програмні засоби для автоматизації бізнес-процесів і працювати в командних онлайн-середовищах є важливими навичками для багатьох сфер діяльності. Також використання цифрових технологій у навчальному процесі сприяє розвитку критичного мислення, навичок самостійного пошуку інформації та ефективної комунікації в цифровому просторі.

Упровадження та застосування цифрових технологій у ЗВО сприяє:

- розвитку дистанційного та змішаного навчання;
- підвищенню якості освіти через доступ до сучасних навчальних ресурсів;
- персоналізації навчального процесу відповідно до потреб студентів;
- інтеграції інтерактивних методів навчання (віртуальні лабораторії, симуляційні технології, тестування);
- покращенню комунікації між викладачами та студентами через онлайн-платформи;
- автоматизації оцінювання знань та моніторингу успішності студентів;
- розширенню доступу до освіти для осіб з обмеженими можливостями або з віддалених регіонів.

Прикладом ефективного використання ІКТ є впровадження систем управління навчанням (LMS), як-от Moodle, Canvas або Google Classroom [4]. Зокрема, використання

Moodle в університетах дозволяє автоматизувати процеси запису на курси, оцінювання знань, комунікації між студентами та викладачами, а також створювати аналітичні звіти про успішність студентів.

Щодо використання віртуальних лабораторій і симуляцій одним із прикладів цифровізації освітнього процесу є платформа PhET Interactive Simulations [1], яка пропонує інтерактивні симуляції для вивчення фізики, хімії, біології та математики. У межах курсу «Методика навчання природничих наук» студенти можуть використовувати такі симуляції для пояснення основних природничих явищ.

ІКТ сприяють розвитку міжнародної академічної мобільності.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють ключову роль у сприянні розвитку міжнародної академічної мобільності студентів, забезпечуючи широкий спектр можливостей для їхньої освіти, професійного розвитку та наукових досліджень.

По-перше, ІКТ розширюють доступ студентів до онлайн-курсів та освітніх ресурсів провідних університетів світу. Сучасні платформи масових відкритих онлайн-курсів (МООС), як-от Coursera, edX, Udacity, FutureLearn та інші, надають можливість вивчати різні дисципліни незалежно від географічного розташування [3]. Це сприяє підвищенню академічної мобільності, оскільки студенти можуть здобувати знання від провідних світових експертів та інтегруватися у глобальне освітнє середовище.

По-друге, ІКТ створюють нові можливості для участі студентів у міжнародних освітніх програмах, вебінарах та наукових конференціях. Віртуальні заходи та гібридні форми навчання дозволяють студентам взаємодіяти з викладачами та дослідниками з різних країн, що сприяє обміну знаннями, кращому розумінню різних культур і освітніх систем. Також використання засобів відеоконференцій, як-от Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, дозволяє ефективно комунікувати, презентувати наукові дослідження й отримувати зворотний зв'язок від міжнародних експертів.

По-третє, інтеграція цифрових освітніх платформ і доступ до міжнародних баз даних сприяють інтернаціоналізації освіти. Використання електронних бібліотек (Google Scholar, ResearchGate, IEEE Xplore, SpringerLink тощо) надає студентам доступ до актуальних наукових публікацій, що є важливим для проведення власних досліджень і підготовки наукових робіт. Також цифрові платформи управління освітою, як-от Moodle або Blackboard, полегшують координацію навчальних програм між університетами різних країн, що сприяє мобільності студентів у межах спільних академічних проєктів та програм обміну.

Загалом ІКТ не лише полегшують доступ до освітніх ресурсів, але й трансформують саму концепцію академічної мобільності, роблячи її більш доступною, ефективною та гнучкою. Це відкриває нові перспективи для студентів у здобутті міжнародного досвіду, розширенні професійних горизонтів і формуванні глобальної освітньої спільноти.

На сучасному етапі українські університети активно впроваджують такі цифрові технології:

- платформи для дистанційного навчання (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams);
- системи електронного документообігу (університетські CRM та ERP-системи);
- технології штучного інтелекту для аналізу освітніх даних і персоналізації навчального процесу;
- хмарні технології для зберігання та обміну освітніми ресурсами;
- доповнену та віртуальну реальність для практичного навчання.

Попри значний прогрес у впровадженні ІКТ, існують певні проблеми. Так, останні десятиліття характеризуються розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що суттєво трансформують освітній процес у закладах вищої освіти (ЗВО). Попри значні досягнення в упровадженні цифрових технологій у навчальний процес, залишаються актуальними низка викликів, які потребують комплексного аналізу та вирішення.

Одним із ключових бар'єрів на шляху до повномасштабної цифрової трансформації освіти є обмежене фінансування відповідних ініціатив. Упровадження новітніх ІКТ-рішень потребує значних матеріальних ресурсів, зокрема для закупівлі сучасного обладнання, ліцензованого програмного забезпечення та підтримки цифрової інфраструктури. Недостатнє фінансування ускладнює реалізацію стратегій цифровізації, що призводить до фрагментарного застосування технологій та уповільнення адаптації освітньої системи до вимог сучасного інформаційного суспільства.

Різний рівень матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів створює додаткові труднощі у забезпеченні рівного доступу студентів та викладачів до цифрових ресурсів. В одних ЗВО активно використовуються сучасні платформи для дистанційного навчання, віртуальні лабораторії та системи штучного інтелекту для персоналізованого навчання, тоді як інші заклади змушені функціонувати за умов недостатнього технічного оснащення. Це призводить до суттєвого дисбалансу в якості освіти та рівні цифрової компетентності випускників різних університетів.

Успішне впровадження цифрових технологій не можливе без належного рівня цифрової компетентності як серед викладацького складу, так і серед студентів. Викладачі мають не лише володіти сучасними інформаційними технологіями, а й уміти ефективно інтегрувати їх у навчальний процес. Водночас студенти мусять мати розвинені навички роботи з цифровими ресурсами, що включає критичне оцінювання інформації, безпечне використання онлайн-ресурсів та застосування ІКТ для самостійного навчання. Однак на практиці рівень цифрової грамотності значно варіюється, що знижує ефективність використання ІКТ в освітньому середовищі.

Зростання обсягів цифрової інформації, що використовується у вищій освіті, супроводжується підвищеними ризиками у сфері кібербезпеки. Використання хмарних технологій, онлайн-платформ і електронних баз даних потребує надійних механізмів захисту персональних даних студентів та викладачів. Загрози, пов'язані з кібератаками, несанкціонованим доступом до конфіденційної інформації та витокami даних, можуть суттєво підірвати довіру до цифрових освітніх інструментів і обмежувати їх повноцінне використання.

Отже, успішна цифровізація освіти вимагає системного підходу, що включає належне фінансування, модернізацію матеріально-технічної бази закладів вищої освіти, підвищення рівня цифрової грамотності всіх учасників освітнього процесу, а також забезпечення надійного захисту цифрових даних. Вирішення зазначених викликів сприятиме ефективному впровадженню ІКТ в освіту та підвищенню її якості в умовах цифрової епохи.

Висновки. Інформаційно-комунікаційні технології є важливим чинником розвитку сучасної освіти в Україні. Використання їх у вищій освіті сприяє підвищенню якості навчального процесу, розширенню доступу до знань і вдосконаленню методик викладання [1; 2]. Інтерактивні цифрові інструменти, персоналізація освіти, гнучкість у виборі навчальних ресурсів, дистанційне та змішане навчання, автоматизація оцінювання та розвиток цифрових компетентностей формують сучасне освітнє середовище, орієнтоване на потреби студентів і вимоги ринку праці. Подальший розвиток ІКТ у сфері освіти відкриває нові можливості для інноваційних підходів до навчання та професійного розвитку майбутніх спеціалістів і дозволить забезпечити конкурентоспроможність українських університетів у міжнародному академічному середовищі [6].

Список використаних джерел:

1. Капітон А., Стороженко Л. Сучасні ІКТ у навчальному процесі ЗВО: зарубіжний досвід. *Актуальні питання підготовки фахівців: реалії та перспективи*: матеріали міжнародної науково-методичної конференції Київ. 2024. С. 58–63.
2. Ківа В. Аналіз впливу інформаційно-комунікаційних технологій на освітній процес закладу вищої освіти. *Військова освіта*. Випуск 1 (49). 2024. С. 75–90.

3. Кіліченко О. Цифрова трансформація закладів вищої освіти України. *Scientia fructuosa*. Том 140. № 6. 2022. С. 147–154.
4. Сенчило-Татліліоглу Н., Литвинська С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності закладів вищої освіти України. *Інформація, комунікація, суспільство 2021: матеріали 10-ї Міжнародної наукової конференції ICS-2021*. Львів, 2021. С. 141–142.
5. Стинська В., Прокопів Л., Стинський В. Проблеми та перспективи ІКТ-орієнтованої освіти в Україні. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2024. Випуск 56. С. 69–74.*
6. Яценко М. ІКТ в освітньому процесі ЗВО. *Трансформація українського суспільства в цифрову еру: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Liha-Pres (Львів–Торунь). 2024. С. 48-51.

References:

1. Kapiton, A., Storozhenko, L. (2024). Suchasni IKT u navchalnomu protsesi ZVO: zarubizhnyi dosvid [Modern ICT in the educational process of higher education institutions: foreign experience]. In *Aktualni pytannia pidhotovky fakhivtsiv: realii ta perspektyvy: materialy mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii* (pp 58–63). Kyiv.
2. Kiva, V. (2024). Analiz vplyvu informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na osvittii protses zakladu vyshchoi osvity [Analysis of the impact of information and communication technologies on the educational process of a higher education institution]. *Viiskova osvita*, 1 (49), 75–90.
3. Kilichenko, O. (2022). Tsyfrova transformatsiia zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy [Digital transformation of Ukrainian higher education institutions]. *Scientia fructuosa*, 140 (6), 147–154.
4. Senchylo-Tatlilioglu, N., Lytvynska, S. (2021). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u diialnosti zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy [Use of information and communication technologies in the activities of higher education institutions of Ukraine]. In *Informatsiia, komunikatsiia, suspilstvo 2021: materialy 10-yi Mizhnarodnoi naukovo konferentsii ICS-2021*. (pp. 141–142). Lviv.
5. Stynska, V., Prokopiv, L., & Stynskyi, V. (2024). Problemy ta perspektyvy IKT-oriietovanoi osvity v Ukraini [Problems and prospects of ICT-oriented education in Ukraine]. *Pedahohichnyi almanakh*, 56, 69–74.
6. Yatsenko, M. (2024). IKT v osvittomomu protsesi ZVO [ICT in the educational process of higher education institutions]. In *Transformatsiia ukrainskoho suspilstva v tsyfrovu eru: zbirnyk materialiv III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. (pp. 48-51). Lviv–Torun: Liha-Pres.

Klepar M. V.,
orcid.org/0000-0003-1671-3710
Chinchoy O. O.,
orcid.org/0000-0002-2572-1416

MODERN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE: CHALLENGES AND PROSPECTS

The article analyses the challenges and prospects of introducing modern information and communication technologies in higher education institutions of Ukraine.

It is established that information and communication technologies (ICTs) are a key factor in the transformation of higher education, contributing to the modernisation of the educational process, ensuring open access to knowledge and improving the administrative management of higher education institutions (HEIs). In the current context of digitalisation of education, ICTs are becoming an integral part of the learning environment, influencing both methodological approaches to teaching and the ways students learn.

The article focuses on the analysis of current trends in the use of ICTs in higher education in Ukraine. In particular, the role of distance learning is considered, which has become particularly relevant in the context of global challenges such as the COVID-19 pandemic and the war in Ukraine. The author analyses the functionality of digital educational platforms, cloud technologies and automated learning management systems that allow optimising the interaction between teachers and students, improving the efficiency of learning and providing convenient access to educational materials.

Particular attention is paid to the impact of digitalisation on pedagogical strategies that involve the active use of interactive technologies, gamification, virtual and augmented reality, which contribute to the development of critical thinking, creativity and practical skills of students. The article also highlights the development of digital competencies of both students and teachers, since the effective use of ICT requires appropriate training and adaptation of traditional teaching methods.

The article discusses the key challenges associated with the introduction of ICTs in higher education: cybersecurity issues, threats to personal data, digital inequality among students and teachers, the need to constantly update hardware and software. Prospects for further development of the digital educational environment in Ukraine are outlined, taking into account global trends and opportunities for integrating innovative technologies into the educational process.

The results of the study may be useful for educators, scientists, university managers, as well as for developers of educational technologies who seek to improve the higher education system and adapt it to the new conditions of the digital age.

Key words: information and communication technologies, higher education, higher education institution, digitalisation, distance learning, electronic resources, Ukraine.

Дата надходження статті: 14.05.2025 р.

Прийнято до публікації: 06.06.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Височан Л. М.

UDC 371.044

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi59.670>

Kravchyna T. V.,

orcid.org/0000-0001-8407-6667

MONITORING THE FORMATION OF PEDAGOGICAL REFLECTION AMONG SOCIONOMIC HIGHER EDUCATION STUDENTS

The article considers the problem of monitoring the formation of pedagogical reflection among socionomic higher education students in the context of modern requirements for the quality of professional training of future specialists in the social sphere. The relevance of the study is due to the increasing role of reflective skills in professions of the “person – person” type, which involve high responsibility, emotional involvement, the ability to consciously analyze own activities and make professionally balanced decisions. Pedagogical reflection is considered as an integrative personal and professional characteristic that ensures professional maturity, self-regulation and readiness for continuous self-development.

The study substantiates the feasibility of systematic monitoring of pedagogical reflection, which includes motivational, content-activity and productive components. The diagnostics was carried out on the basis of systemic, activity and personality-oriented approaches, which made it possible to comprehensively assess both the internal prerequisites of reflective activity and the real manifestations of reflective skills in the educational and professionally oriented activities of higher education students. A set of complementary methods was used to collect empirical data, including questionnaires, test tasks, practical cases and self-assessment methods. The monitoring results showed the prevalence of low and medium levels of formation of pedagogical reflection, fragmented knowledge about its essence, instability of motivation for reflective activity, limited ability for systemic self-analysis and self-regulation. The dominance of external determination in explaining own professional successes and difficulties, instability of self-esteem and contradictory emotional attitude towards oneself as future specialists were revealed. It was concluded that systematic monitoring of the formation of pedagogical reflection is an important condition for improving the quality of professional training of socionomic higher education students and the basis for the purposeful organization of the formative stage of research.

Key words: pedagogical reflection, monitoring, higher education applicants, socio-economic profile, professional training.

*© Kravchyna T. V.